

COMMISSION SPECIALE
RELATIVE AU TRAITEMENT
D'ABUS SEXUELS ET DE FAITS
DE PEDOPHILIE DANS UNE
RELATION D'AUTORITE, EN
PARTICULIER AU SEIN DE
L'ÉGLISE

du

LUNDI 17 JANVIER 2011

Après-midi

BIJZONDERE COMMISSIE
BETREFFENDE DE
BEHANDELING VAN SEKSUEEL
MISBRUIK EN FEITEN VAN
PEDOFILIE BINNEN EEN
GEZAGSRELATIE,
INZONDERHEID BINNEN DE KERK

van

MAANDAG 17 JANUARI 2011

Namiddag

La séance est ouverte à 18.24 heures et présidée par Mme Karine Lalieux.

De vergadering wordt geopend om 18.24 uur en voorgezeten door mevrouw Karine Lalieux.

Audition de M. Eric Jacobs, directeur des opérations de la police judiciaire fédérale de Bruxelles

Hoorzitting met de heer Eric Jacobs, directeur operaties van de federale gerechtelijke politie van Brussel

La **présidente**: Je propose à M. Éric Jacobs de se présenter rapidement, de rappeler qui il est et de passer directement aux questions des parlementaires.

Eric Jacobs: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik ben Eric Jacobs, directeur Operaties van de gerechtelijke politie van Brussel. Ik ben geen specialist in pedofilie. Dat wil ik wel onmiddellijk zeggen. Om er een idee van te hebben, wij werken met een 600-tal onderzoekers, die allemaal gespecialiseerd zijn in verschillende materies. Ik werk hoofdzakelijk met de afdelingshoofden.

Wij zijn bottom-up georganiseerd. Dat wil zeggen dat de afdelingshoofden en de hoofden van de onderzoeken een zekere onafhankelijkheid hebben binnen bepaalde krijtlijnen. Op die manier ben ik al ongeveer vijftien jaar actief in de gerechtelijke sfeer.

Daarnaast ben ik ook, tijdelijk in cumul, hoofd geweest van de lokale recherche van Brussel. Dat zeg ik, omdat enkele Parlementsleden vragen hadden over de organisatie van de lokale politie.

Ik voerde die functie uit gedurende drie jaar om de synergieën tussen de lokale en de federale recherche te bekijken.

Aangezien de heer De Waele al vrij veel uiteengezet heeft en omdat hij ook de specialist is, stel ik voor dat u uw eventuele vragen onmiddellijk op mij afstuurt en dat ik er dan ook meteen op antwoord.

La **présidente**: Vous voyez à qui nous avons affaire, si je peux m'exprimer ainsi. Il y a, d'une part, une expérience au niveau d'une importante zone de police locale et, d'autre part, le poste de directeur au niveau de la police judiciaire. D'autres questions?

Valérie Déom: De par votre expérience au niveau de la police locale, que pouvez-vous nous dire sur la communication entre la police locale et la police judiciaire? Est-elle bien développée aujourd'hui? Avez-vous vu une amélioration par rapport à ce qui se passait précédemment, hormis l'obligation d'intégrer les données dans cette base de données? Par ailleurs, la police locale est souvent la police de première ligne pour recueillir des plaintes ou auditionner des victimes. Considérez-vous que la police locale dispose de moyens suffisants pour pouvoir accueillir les victimes et débiter des enquêtes dans des conditions adéquates?

Stefaan Van Hecke: Mijnheer Jacobs, ik wil u een vraag stellen die ik daarnet ook al gesteld had.

Ik had graag van u vernomen of u uit de praktijk ervaringen hebt van eigenaardigheden in het

verloop van onderzoeken, druk op politiediensten vanuit de hiërarchie, vanuit het gerecht, vanuit kerkelijke instanties, waarmee u geconfronteerd bent geweest gedurende de onderzoeken.

Hebt u ook kennis van eventueel ongeoorloofde contacten?

Renaat Landuyt: Mijnheer Jacobs, ik sluit een beetje aan bij de vorige vragen, gelet op uw ervaringen op de twee terreinen, zowel de gerechtelijke politie als de lokale politie, toevallig van Brussel.

Het systeem zoals het nu bestaat in de benadering van seksuele misdrijven in het algemeen, en in het bijzonder in gezagsrelaties, is dat een goede werkverdeling vandaag? Hoe schat u dat in? De werkverdeling is dat de complexe materies voor de gerechtelijke politie zijn en de eenvoudige voor de lokale politie. Of zijn er argumenten om te zeggen dat heel het fenomeen beter aan een ander niveau wordt gegeven, ook binnen het nationaal veiligheidsplan, en om het eigenlijk op een andere manier, zowel nationaal als lokaal, aan te pakken?

Marie-Christine Marghem: Monsieur, quand vous avez pris vos fonctions, quels ont été vos constats en matière d'accueil des victimes? Quelle était la situation lors de votre arrivée à la zone de police de Bruxelles? Si des améliorations devaient être apportées, de quelle manière avez-vous fait évoluer les choses à ce niveau? En effet, nous avons pu constater un sentiment très négatif des victimes en matière d'accueil dans les commissariats. Soit, elles n'ont pas été prises au sérieux, soit, elles n'ont pas été reçues avec la délicatesse requise, soit – fait encore plus grave – leur plainte n'a pas fait l'objet d'un procès-verbal. Nous avons recueilli un témoignage selon lequel une dame victime d'un viol avait dû se rendre dans quatre commissariats avant de trouver quelqu'un pour enregistrer sa plainte.

Sophie De Wit: Mijnheer Jacobs, ik vroeg mij af of u er zicht op hebt of de lokale politie al dan niet over een grote vrijheid beschikt om te bepalen wat zij al dan niet met dossiers zal doen, wanneer een klacht wegens misbruik wordt neergelegd. Zijn er per definitie instructies of richtlijnen om direct een proces-verbaal op te stellen of kunnen zij even wachten met het opstellen ervan en gewoon een vertrouwelijk verslag opmaken? Hebben zij daarin vrijheid of niet?

Eric Jacobs: Mevrouw de voorzitter, ik zal op de voor mij gemakkelijkste vraag van mevrouw De

Wit antwoorden.

Volgens mij heeft de politie geen enkele vrijheid. Artikel 29 is duidelijk. Indien de politie vrijheid neemt, is er normvervaging. Artikel 29 van het Wetboek van strafvordering bepaalt echt heel duidelijk dat alles wat ook maar enige aanleiding tot een misdrijf is, ook al is de aanleiding vaag en komt ze misschien zelfs ongeloofwaardig over, moet worden geseind. Het is niet aan de politie, lokaal of federaal, om de zaak niet aan het bevoegde parket te seinen. Dat zegt artikel 29 van het Wetboek van strafvordering.

Wat ik in uw commissie heb gehoord, verbaast mij een beetje. Bij ons is het een gulden regel, die erin wordt gestampt. Het is ook onze paraplu. De leiding van de onderzoeken bevindt zich niet bij de politie. Dat is na de politiehervorming heel duidelijk bepaald. Voor ons heeft de politie ter zake geen speelruimte.

Gebeurt het hier en daar? Ik vermoed van wel. Het kan echter niet. De wetgeving is op dat punt heel goed gemaakt en moet niet worden gewijzigd. Alleen moet de regel, gezien de feiten die u blijkbaar worden medegedeeld, door het hogere commando blijkbaar nog eens goed worden herhaald. Artikel 29 moet echter niet worden gewijzigd. Dat is heel goed.

Sophie De Wit: Uw opmerking is terecht. De regelgeving ter zake bestaat. Wij weten ondertussen echter, niet alleen op het domein waarmee wij bezig zijn geweest maar ook in andere domeinen, dat ze niet altijd strikt wordt opgevolgd. Er zijn plaatsen waar aan het waarheidsgehalte wordt getwijfeld en uiteindelijk geen proces-verbaal wordt opgesteld. Omgekeerd durft men aan mensen die aangifte komen doen, al eens te vragen of zij dat boekje echt willen opendoen. Soms is het immers een collega uit een ander arrondissement die in de buurt van de dader zit.

Wij weten dat zulks de facto gebeurt. Op het terrein speelt de vrijheid misschien wel te veel. De regel moet er dus zijn.

Bovendien hebben wij hier enige tijd geleden, in september 2010, het parket-generaal aanhoord. Zelfs het parket-generaal heeft hier op een gegeven ogenblik gesteld dat als er geen klacht tot bij hen komt, zij niks kunnen doen.

Daarom heb ik daarstraks de vraag gesteld. Indien het gewoon een gerucht is, in welke mate wordt dan proactief opgetreden? Het zijn immers

geen klachtmisdrijven. Het is zelfs niet nodig. Blijkbaar wordt in de praktijk heel vaak, ondanks de regels die er zijn, de paraplu opengetrokken, door erop te wijzen dat men heel uitdrukkelijk gegevens, details en klachten moet hebben, vooraleer iets kan worden gedaan. Geruchten volstaan blijkbaar soms niet.

Eric Jacobs: Mevrouw De Wit, u zegt twee dingen.

Het eerste is de opname van de klacht. Eender welke politiemann, als daar iemand binnenstapt die een eerste klacht indient, kan die persoon niet afwimpelen. Die klacht moet opgenomen worden. Volgens mij heeft ook het Comité P daarover al uitspraken gedaan, want er waren in bepaalde zones en misschien ook in de federale politie – ik spreek liever over de geïntegreerde politie – verschuivingen, en dat kan niet.

Het tweede is dat de klacht niet au sérieux genomen wordt. Daarover denk ik, als artikel 29 Strafvordering eerst wordt toegepast, dat dan de magistraat doorverwijst naar een competente persoon.

Daarmee kom ik op de vragen van de heer Landuyt en mevrouw Déom. Waaraan, auditmatig bekeken, moet een onderzoek naar pedofilie voldoen? Daar denk ik dat er een paar problemen zijn. Ik werkte natuurlijk in een grote zone met 250 rechercheurs. Dat is niet vergelijkbaar met wat er in de provincie... (*zonder micro*)

Carina Van Cauter: Mijnheer Jacobs, ik wil aansluiten bij de vraag van collega De Wit. U zegt dat er, overeenkomstig artikel 29 van het Wetboek van strafvordering, onmiddellijk een pv opgesteld moet worden. Ons is echter meegedeeld of ter ore gekomen dat in bepaalde dossiers initieel een pv werd opgesteld, waarna om een of andere reden – op vraag van iemand, of weet ik veel, dat laat ik in het midden – twee tot drie jaar gewacht werd om een gevolg te geven aan dat dossier. Is dat normaal, of kan dat ook niet?

Begrijp ik artikel 29 in die zin dat er een pv wordt opgesteld, dat naar de parketmagistraat wordt gestuurd, en dat er dan verder onderzoek gevoerd moet worden op basis van de opdrachten die men krijgt? Een pv opstellen en dat vervolgens twee tot drie jaar laten liggen, is dat in overeenstemming met de wet, of niet? Kunt u dat wat meer specificeren?

Aansluitend, vanuit fair play een dossier niet onderzoeken, kan niet, als ik u goed begrijp.

Ik stel mijn vraag, omdat een federale procureur ons hier tijdens de hoorzittingen mededeelde dat om redenen van fair play ten aanzien van de commissie-Adriaenssens niet tot inbeslagname van dossiers is overgegaan. Zulks is dus eigenlijk in strijd met artikel 29 van het Wetboek van strafvordering. Men kent immers de feiten, maar gaat niet tot het opstellen van een proces-verbaal over.

Eric Jacobs: Inbeslagname is nog een andere zaak.

In antwoord op uw eerste vraag meen ik dat ik mij niet kan inbeelden dat twee of drie jaar wordt gewacht om iets te doen, wanneer het bijvoorbeeld over een pedofiliezaak gaat en het aanvankelijke proces-verbaal goed is gemaakt. Ik kan mij niet inbeelden – ik ken geen dergelijk geval uit mijn arrondissement – dat een magistraat het dossier laat liggen. Immers, wanneer wij historisch terugkeren, hebben politie en Justitie al verschillende keren over dezelfde types van misdrijven hun nek gebroken, indien ik het zo mag uitdrukken. Wij hebben de zaak-Dutroux gehad. Wij hebben nu nog die andere zaak in Leuven en Hasselt gehad. Het gaat telkens om dezelfde misdrijven.

Ik ken het concrete geval niet. Het is voor mij heel moeilijk om mij over een concreet geval uit te spreken. Echter, het laten liggen van een goed, aanvankelijk proces-verbaal over ernstige feiten – de heer De Waele heeft het ook aangehaald – kan ik mij niet inbeelden. Een dergelijk proces-verbaal moet onmiddellijk worden behandeld, omdat wij weten dat pedofielen dikwijls recidiveren. Wij moeten dus direct kunnen optreden en vermijden dat er andere slachtoffers vallen.

Alleen al uit dat oogpunt is dat niet normaal. Dat zou ik antwoorden.

La présidente: Le Pr. Adriaenssens a transmis 15 dossiers et a recueilli les aveux de 91 abuseurs, même – si j'ai bien compris – si on en dénombre en réalité 400. Je ne suis pas certaine d'avoir tout saisi.

Certaines personnes venues témoigner dans cette commission ont attiré l'attention sur le fait qu'il est question d'abus et de mœurs, ce qui implique des victimes physiques.

Eric Jacobs: C'est cela.

La **présidente**: Certains ont fait savoir que si une victime n'a pas envie de porter plainte, on peut le comprendre si l'on tient compte de ses émotions, de ses craintes, du sentiment de honte qui l'anime.

Mais ne pensez-vous pas que l'auteur des faits doit faire l'objet d'un PV, d'une enquête, d'une information, d'une instruction, etc.? En tant que policier, vous êtes allé sur le terrain. N'estimez-vous pas que, même sans plainte de la victime, ce type de fait doit être poursuivi?

Eric Jacobs: Quand on est informé de faits criminels, il faut dresser un PV, avec tout le respect que j'ai pour le choix des victimes. Pourquoi est-ce important? C'est important non seulement dans le cadre de l'enquête relative aux faits dénoncés, mais aussi pour les futures enquêtes. S'il n'y a pas de PV, la banque de données ne sera pas alimentée. Pourquoi est-il important pour un policier local que cette banque soit alimentée? Je vais vous donner un cas concret, sans entrer dans les détails car je suis tenu au secret professionnel. Un problème d'attouchements s'est posé dans une école. Un témoin s'est directement adressé à nous pour dénoncer les faits. Quand les enquêteurs ont consulté la BNG, ils se sont aperçus que l'homme incriminé était déjà connu. Si nous n'avions disposé que d'un seul témoignage, nous aurions peut-être tenu compte du fait qu'il s'agissait d'un enseignant, donc d'une personne fiable. Dans ce cas, la banque de données a permis d'alerter le policier. Cette banque est donc importante pour les policiers, sachant qu'un pédophile peut se déplacer n'importe où. D'ailleurs, conformément à l'article 29, si l'on est informé d'un délit, un PV doit être dressé. Ne pas le faire constitue d'ailleurs une infraction disciplinaire.

Olivier Deleuze: Monsieur Jacobs, ne trouvez-vous pas étonnant qu'une institution – dans ce cas l'Église catholique, mais peu importe – crée en son sein, une commission visant à accueillir des victimes, commission dont le texte organisationnel prévoit qu'il lui appartient de décider si les faits doivent être ou non transmis à la justice? Elle peut donc décider d'alimenter ou pas votre banque de données!

Eric Jacobs: Vous comprendrez que je ne parle pas ici de l'Église catholique qui est partie prenante dans un dossier dont nous sommes chargés; en effet, je suis tenu au secret professionnel. Je reprendrai donc votre argumentation *in abstracto*, sans parler de l'Église.

Si ce que vous dites est vrai, on se substitue au procureur du Roi, au pouvoir des magistrats à qui il appartient de décider, sur base des faits, s'il doit y avoir poursuite.

Je reviens ici à l'importance de la banque de données pour la prévention de délits. Très peu de personnes impliquées dans ce genre de faits sont reprises dans la banque de données. Cette constatation va donc un peu dans le sens de votre déclaration.

Dat wou ik u toch duidelijk maken. Dus in abstracto geantwoord.

La **présidente**: Monsieur, je vous signale que vous avez la liberté de demander un huis clos, si cela vous semble nécessaire pour répondre plus précisément à certaines questions.

Je vous propose de poursuivre sur l'organisation de la police locale que vous abordez.

Eric Jacobs: Daar was ook de vraag die niet in twee minuten kan worden beantwoord, van de heer Landuyt en mevrouw Déom, over de organisatie van de eerstelijns politie en de federale politie. Is die structuur goed? Ja of neen?

Zoals ik zei, ik heb tot de twee politiekorpsen behoord. Wat ik zeg, mag niet worden geïnterpreteerd als zijnde een kritiek op het een of op het ander. Daarom denk ik dat er objectieve criteria naar voren moeten worden geschoven, auditcriteria, voordat men begint te discussiëren over: is dit normaal of is dit normaal in een organisatie?

Daarom was het nuttig dat de heer De Waele een beetje dieper inging op de moeilijkheid om de pedofiel te verhoren. Mijn mening is, met alles wat ik al heb gezien en ook met de systematische, recurrenente mankementen van politie en Justitie in dit domein, dat men dit moet toevertrouwen aan specialisten.

Wat bedoel ik met specialisten? In ieder geval dat men een fase gerechtelijk onderzoek heeft. Ik heb dus niet gesproken over de opname van de klacht, maar over de fase gerechtelijk onderzoek.

Wat bedoel ik met specialisten? Dat is niet iemand die opgeleid is, niet alleen iemand die opgeleid is, want men kan natuurlijk papieren organisaties creëren en zeggen: ik heb in mijn eenheid vijftien mensen die opgeleid zijn tot verhoorder pedofilie. Wat baat het als die persoon nooit een pedofiel verhoort of bijna geen onderzoeken naar pedofilie

doet?

De norm die wij in een voorafgaande discussie min of meer hanteren is dat een ervaren speurder toch een tiental onderzoeken per jaar zou moeten hebben. Ik vergelijk het een beetje met een chirurg. Zou u zich laten opereren door een chirurg die de eerste was bij zijn promotie aan de universiteit, maar nooit opereert?

Het is vakmanschap. Ik geef een klein voorbeeld van een internetpedofiel. De FBI seint bijvoorbeeld dat een bepaald persoon waarschijnlijk foto's van pedofielen bij zich heeft. Het kan zijn dat het gebeurt door een minder gevormd specialist of iemand die de capaciteit niet heeft om door te gaan. De heer De Waele heeft dat ook gezegd. Dat is een probleem bij de lokale politie. Zij hebben enorm veel taken. Zij zijn ook gedespecialiseerd. Dat is ook de basistaak van de lokale politie. Zij gaan zich beperken tot het kort vaststellen: die heeft foto's of niet, huiszoeking of niet. Als men daar met een team dieper op doorgaat, dan is het de ervaring dat dikwijls wel degelijk gezien wordt dat die man niet alleen foto's op zijn computer had, maar ook in de omgeving actief is geweest.

Daarom zeg ik dat er twee criteria zijn. Er is niet alleen het criterium van kwantiteit. Men moet genoeg gevormde mensen hebben. Er is ook een kwaliteitscriterium, die in de selectie ligt, maar ook in het voldoende omgaan met pedofielen en weten dat die manipulatief zijn. Dat is het recurrent probleem. Dat is het extreem manipulatief karakter van die mensen waardoor veel politiemensen zich laten vangen. Ik weet dat het mij morgen ook kan gebeuren. Ik ben geen specialist in dat domein, maar ze zijn zodanig pervers en berekend en ze kunnen ook wachten, dat ik eerder daarvoor pleit.

Het is misschien ook nuttig om volledig op de vraag te antwoorden. Waarom hebben wij in Brussel op ons niveau die ploeg gehouden? Omdat de COL 2/2002 die de taakafbakening verzekert tussen de lokale en de federale politie, er eigenlijk van uitging dat netwerken voor de federale politie waren en pedofilie, de individuele gevallen zoals men dat noemt – ik simplificeer nu wel de COL – voor de lokale politie is.

Nu heb ik gezegd dat men geen grote onderzoeken kan doen als men geen vaste ploeg heeft die regelmatig pedofielen verhoort. Dat is ook zo met het parket afgesproken geweest. Wij dachten dat er een goede synergie moest zijn als er aanspreekpunten zijn tussen de federale politie

en de lokale politie, tussen de enquêteurs. Dat was de vraag van mevrouw Déom.

Il y a la police de première ligne et la police de deuxième ligne. On peut créer des réseaux entre la police locale et la police fédérale, et également des réseaux d'expertise. Ceci est plus facile quand l'équipe est fixe.

Ik heb de heer De Waele horen zeggen dat er veel goede mensen zijn in de lokale politie. Dat is honderd procent waar. Er zijn heel veel gemotiveerde mensen. Ik spreek echter over organisatiecriteria en auditcriteria en op basis daarvan kom ik tot die conclusie.

Bovendien is er nog een ander element dat al eerder werd aangehaald. De arrondissementen zijn te klein om zich te kunnen specialiseren. Dat komt recurrent terug in verschillende parlementaire commissies, onder andere ook in die van Financiën. Er zijn immers veel materies waarin men zich moet specialiseren. Om te kunnen specialiseren, moet men een voldoende volume aan onderzoekers hebben.

Veel arrondissementen zijn te klein. Dit is een gekend probleem. Ik durf dat ook te zeggen voor de zones. Ik bevond mij in Brussel in een geprivilegieerde positie omdat ik dat min of meer kon regelen met 250 chercheurs. Dat is groter dan een gemiddelde zone in de provincie, die al die andere taken moet uitvoeren. Ik weet dus niet goed hoe zij dat doen.

Wat ik van de heer De Waele verneem, is dat zij op papier wel zeggen dat zij zoveel mensen hebben gevormd en dus in orde zijn, maar dan kom ik terug bij mijn criteria van expertise en expertiseopbouw.

Dit gezegd zijnde, de lokale politie blijft voor mij de basispolitie. Het is belangrijk dat zij gesensibiliseerd is en in alle milieus aanwezig is om de informatie te laten bovenkomen.

Dat is in grote lijnen wat ik zou antwoorden, maar zonder kritiek te geven. Ik spreek los van de mensen, want er zijn veel goede politiemensen, zoals er in iedere organisatie ook minder goede mensen zijn. Ik spreek puur strategisch en organisatorisch. Dat zijn de conclusies die ik uit mijn ervaring durf te trekken.

La **présidente**: Monsieur Van Hecke, je vous suggère de poser une question sur ce qui vient d'être dit et de revenir ensuite sur votre question précédente.

Stefaan Van Hecke: U maakt mij heel nieuwsgierig. Uw pleidooi van daarnet, is dat een pleidooi of een suggestie om die COL 2/2002 te herbekijken wat de echte onderzoeken betreft?

Eric Jacobs: Als u mijn criteria aanvaardt, kwalitatief en kwantitatief, dat er voldoende volume moet zijn, dan is dat een suggestie om dat te herbekijken.

Wat vertrouwen betreft, de vraag werd gesteld waarom men bij ons komt en niet bij iemand anders. Het feit dat men heel veel aanspreekpunten heeft die niet echt gekend zijn, speelt misschien ook een mogelijke rol. Ik heb geen wetenschappelijke studie daarnaar gedaan, maar ik denk dat een duidelijk gestructureerd aanspreekpunt dat fulltime beschikbaar is en enkel voor het fenomeen, ook zijn voordelen heeft. Dat is op lokaal niveau heel moeilijk te organiseren.

Is dat een pleidooi om de COL te reorganiseren? Ik geef u mee wat ik vanuit mijn ervaring denk. Het is aan u om te beslissen of u die criteria weerhoudt of niet. Als u die criteria weerhoudt en zegt dat u wenst dat niet alleen de speurder goed is opgeleid, maar dat hij ook voldoende zaken per jaar doet, bijvoorbeeld, dan moet u logischerwijs erover nadenken of die COL niet moet worden verfiind.

La **présidente:** Monsieur Van Hecke, pourriez-vous répéter vos questions car M. Jacobs ne sait plus exactement quelles elles étaient?

Stefaan Van Hecke: Mijn oorspronkelijke vraag?

La **présidente:** Mme Déom souhaite revenir un instant sur ce point. Je vous donne la parole ensuite, monsieur Van Hecke.

Valérie Déom: D'un point de vue tout à fait pratique, l'idée serait évidemment d'avoir une cellule permanente spécialisée dans la problématique de la pédophilie et des abus sexuels, etc. Cette cellule pourrait se déplacer sur l'entièreté du territoire en vue, entre autres, d'auditionner des victimes en cas de plaintes. Il y aurait une cellule par arrondissement.

Eric Jacobs: Il y aurait effectivement une cellule par arrondissement. Je pense que la connaissance du milieu local reste importante et que, dès lors, il faut une bonne synergie entre cette équipe-là. Il n'est jamais entré dans nos ambitions que Bruxelles aille faire les dossiers...

Je tiens tout de suite à couper court à cela. Dans la police spécialisée, la police locale est aussi importante pour les résultats que la police fédérale car elle a la connaissance du terrain et il faut une bonne synergie.

La **présidente:** Il était important de le préciser. Nous vous avons bien compris. Monsieur Van Hecke, pourriez-vous répéter vos deux questions de tout à l'heure?

Stefaan Van Hecke: Mijn vraag van daarnet was of u ervaringen hebt met de druk die wordt uitgeoefend op politiediensten die bezig zijn met onderzoeken inzake seksueel misbruik, druk die afkomstig zou zijn van kerkelijke instanties, politionele of gerechtelijke hiërarchie.

Eric Jacobs: Ik verkies daarop achter gesloten deuren te antwoorden.

Ik wil hieraan onmiddellijk toevoegen dat het niet zo is als in de volksmond wordt gezegd. Ik heb het niet over het type operaties waarmee u belast bent, maar wij hebben toch 11 % van het personeel en min of meer recurrent 40 % van de resultaten nationaal van de gerechtelijke pijler. Wij komen dus zowat overal zonder problemen.

Hetgeen ik achter gesloten deuren wil zeggen, is een uitzondering in mijn ogen. Ik wil dat hier duidelijk zeggen, want ik wil niet springen op de machinerie. Ik zal heel concreet zeggen wat mij heeft gestoord, en daarmee gedaan.

La **présidente:** Parfait. C'est très bien comme ça! Nous le ferons par la suite. Pourriez-vous cependant continuer à répondre aux autres questions qui vous ont été posées, entre autres en ce qui concerne l'accueil des victimes?

Eric Jacobs: In de politiezone Brussel bestaat de eenheid uit ongeveer 200 personen en was ik niet direct verantwoordelijk voor de onthaalfunctie van de slachtoffers, omdat dat in de geüniformeerde commissariaten gebeurt.

Het is pas wanneer de initiële klacht is opgenomen, dat de zaken naar de lokale recherche werden doorverwezen, tenzij men 's nachts de permanentie of de ploeg opriep, omdat men dan direct gespecialiseerde speurders heeft die van permanentie waren.

Er is daaraan indertijd gewerkt door de korpschef. Ik weet – maar dat geldt niet alleen voor de slachtoffers waarvan sprake in uw commissie – dat het niet evident is dat er in sommige zones

wordt doorverwezen. Het is soms heel druk en er komen heel veel klachten binnen. Als dergelijke slachtoffers zich in heel die machinerie aanmelden, is het niet evident om hen behoorlijk op te vangen.

Ik zou eerder ervoor pleiten om zo snel mogelijk door te verwijzen naar specialisten wanneer het dit type misdrijven betreft. Stel u een wachtlokaal voor waar bijvoorbeeld drie of vier dronken gasten binnenkomen; men kan de slachtoffers wel apart nemen. Op dat punt is het waarschijnlijk al beter georganiseerd in de provincie, maar in een heel grote zone is het moeilijk om hen in vertrouwen te nemen. Het zou ideaal zijn dat die persoon kan worden doorverwezen.

Ik kan moeilijk op uw vraag antwoorden, omdat ik niet direct verantwoordelijk was voor de eerstelijnsopvang van die slachtoffers.

Marie-Christine Marghem: Dans une grande zone, comme celle de Bruxelles, vous dites, sans en avoir l'expérience concrète, qu'il vous semble difficile d'accueillir les victimes avec délicatesse et dans un environnement approprié et qu'il faudrait les renvoyer directement vers la cellule spécialisée de l'arrondissement.

Eric Jacobs: Normalement, quand il en est ainsi et qu'elles sont détectées comme cela, il y a un réseau et les personnes spécialisées sont rappelées.

Marie-Christine Marghem: Elles se rendent au commissariat et créent, à ce moment-là, les conditions ...

Eric Jacobs: Elles les prennent séparément dans un bureau.

Marie-Christine Marghem: Selon vous, ce serait l'idéal dans une zone importante.

Eric Jacobs: Cela se fait comme cela. Ce que je veux dire, c'est que ce n'est pas évident les premières minutes voire heures, étant donné qu'il s'agit de très gros volumes. En outre, en ce qui concerne les personnes responsables pour assurer la garde dans ces grands commissariats, il faut bien se dire que le chef de corps à l'époque trouvait difficilement des volontaires. Ces tâches ne sont pas toujours très prisées.

Ik zou zeggen: de eerste minuten is de opvang in mijn ogen niet altijd ideaal, maar het kan ook moeilijk anders. Dan moet er onmiddellijk doorverwezen worden naar gespecialiseerde

mensen die moeten teruggeroepen worden. Ik ga u niet zeggen dat alles goed is. Ik bedoel, alles kan natuurlijk beter. Dat is iets dat de zorg moet zijn van de chefs, om te proberen de organisatie permanent te verbeteren. Maar ik denk dat de ideale omstandigheden ook niet direct bestaan, rekening houdend met de emotionaliteit enzovoort van de slachtoffers.

Thierry Giet: Concrètement, est-ce qu'à certains moments, on prend en compte la répartition par sexe des agents? Cela constitue-t-il un élément envisagé? Des agents femmes sont-elles considérées comme parfois plus indiquées? A-t-on réfléchi à cet aspect ou l'élément n'est-il nullement pris en compte? Estime-t-on qu'il n'y a pas lieu de réfléchir à ce problème?

Eric Jacobs: La question est intéressante. Je peux vous dire que nous n'avons pas fait de réflexion scientifique ou autre. Je peux juste témoigner de la pratique: quand nous avons dû donner des renforts à cette opération récente, le directeur judiciaire a néanmoins choisi majoritairement des femmes pour ce faire. Comme le potentiel des gens expérimentés était quasiment épuisé, il a donc choisi de donner du renfort par des femmes.

Personnellement – et je l'ai dit aussi pour la magistrature –, quand on dit qu'il existe certaines anomalies, je pense qu'une femme réagit autrement: lorsqu'il s'agit d'un enfant, une femme ira peut-être plus loin. Mais c'est un sentiment personnel. Si c'est un homme, il peut apparaître une différence. Tout ce que je dis là n'est pas scientifique: c'est seulement ce que je pense.

Olivier Deleuze: Une question concernant la manière dont vous pouvez ou non suivre les présumés pédophiles, les pédophiles de faits prescrits ou les pédophiles qui ont achevé leur peine. En effet, le taux de récidive est important.

Je comprends qu'il n'existe que la banque de données. Il n'existe vraiment pas d'autres systèmes mis en place?

Eric Jacobs: Dat is een zeer interessante vraag. Daar moet ik iets breder op ingaan. Het antwoord daarop is: neen. Iedereen spreekt hier meestal over de verjaring, maar dat is een strafrechtelijke redenering. Ik zou het criterium willen introduceren van de publieke veiligheid, zoals u dus in feite indirect doet, wetende dat pedofielen dikwijls recidivisten zijn. Met andere woorden, we nemen de zaken die u gekend zijn, zoals Dutroux of Janssen: er is een feit, er is opnieuw een feit. De

publieke opinie aanvaardt niet, als er al een feit geweest is, dat er nog een feit gebeurt.

Als we het criterium van de publieke veiligheid nemen, dan ben ik er voorstander van – mijnheer De Waele heeft daar iets over gezegd, dat is volgens mij om privacyredenen afgeschaft geweest – dat er een opvolging gebeurt in het kader van de geïntegreerde politie, met de nationale databank, maar ook actief met wat we vroeger noemden de dossiers “personen”. Dat zijn personen waarvan het belangrijk is dat ze gevolgd worden. Zoals mijnheer De Waele gezegd heeft: er zijn veel pedofielen die niet vragen om vervroegd vrij te komen, omdat ze weten dat ze daarna in vrijheid zijn. Dat wil zeggen: als men ze niet meer volgt, als men ze niet meer af en toe opvolgt, dan gaan ze geneigd zijn om meer daden te plegen en automatisch krijgt men dan meer slachtoffers. De rol van de Staat is toch in de eerste plaats, denk ik, de preventie te realiseren. Daarvoor denk ik echter dat er – ik ben geen jurist – toch wetgevend werk nodig is. Het gaat hier om recht dat zich dan zou situeren in het kader van de administratieve politie, waar ik dan ook conform de... Als u daarover zou brainstormen of menen dat het democratisch kan, dat het dan de beslissingen die het gevolg zijn van...

Bijvoorbeeld, men weet dat een pedofiel zich nu terug inschrijft in een sportclub, iemand die pedofiel geweest is. Hij schrijft zich terug in in een sportclub. Dan kan hij, en dat bestaat in bepaalde landen, benaderd worden. Dan kan bijvoorbeeld de directie verwittigd worden. Zo'n aantal maatregelen zouden moeten genomen worden door een administratieve autoriteit, niet door de politie. Ik zou conform de Octopusakkoorden de taken van de politie beperken tot het volgen van de persoon, waarbij als de persoon verhuist, er via de AIK's – dat zijn de Algemene Informatie Kruispunten die werken zowel voor de lokale als de geïntegreerde politie – een sein gegeven wordt dat hij verhuist naar daar of daar. Hetzelfde geldt voor pedofielen of mensen met een pedofiel verleden die verhuizen naar het buitenland. Ik heb dat hier meegemaakt, maar om geen fouten te maken spreek ik in abstracto. Ik spreek nu in abstracto over een concreet voorbeeld uit de praktijk, waarbij we weet hebben gedurende een onderzoek van een pedofiel die door zijn hiërarchie overgeplaatst zal worden naar een ander continent, naar een jongensschool.

De eerste reactie van de magistratuur was dat de zaak verjaard was en dat men dus niets kon doen. Dan hebben wij gezegd dat er hier een probleem

was. Dat is een probleem van ons geweten. Een kind op een ander continent is, denk ik, even veel waard als een kind hier. Wij moeten dus proberen het te stoppen. Welnu, kunt u de juridische *tools* zoeken om hem te stoppen? Wij hebben ze niet; ik bedoel, de Staat heeft ze niet. U zou dan naar de leider van de sportclub moeten gaan om, bijvoorbeeld, te vragen die voetballer niet te verplaatsen. Daar wordt de Staat echter opnieuw volledig afhankelijk van privéorganisaties om actie te ondernemen. Daar denk ik dat er ook wetgevende reflectie nodig is.

Men zou kunnen gaan naar het intrekken van het paspoort, bijvoorbeeld. Wij leven in een geglobaliseerde wereld waar wij in het kader van het internationaal tribunaal ons willen uitspreken als klein België over misdaden in Rwanda, maar van de andere kant gaan wij wel mensen met een pedofiel profiel exporteren zonder iets te zeggen. Dat lijkt mij een beetje een dubbele moraal te zijn die in een geglobaliseerde wereld moeilijk vol te houden is. Ik denk dat er daar toch ergens nagedacht moet worden over een systeem om te volgen, zowel nationaal als internationaal. Daar is, denk ik, een beter administratief recht voor nodig dat ook natuurlijk het evenwicht zoekt – dat is iets voor het Parlement – tussen respect voor de privacy en de mogelijkheden van de politie en de administratieve autoriteit.

Renaat Landuyt: U zegt veel in korte tijd. Als ik het goed kan volgen, zijn er verschillende situaties. U spreekt even goed van situaties waarin wij kennis zouden hebben van verjaarde feiten als van situaties van mensen die al veroordeeld zijn in het verleden. In beide hypothesen pleit u voor een administratief opvolgingssysteem.

Eric Jacobs: Ik pleit daarvoor, ja.

Renaat Landuyt: Bijvoorbeeld, als wij kennis hebben van verjaarde feiten, dat wij iemand verhinderen om naar Rome te gaan door zijn paspoort in te trekken?

Eric Jacobs: Dat is een voorbeeld uit de Kerk. Daar zal ik niet op ingaan. Als wij het over een voetbalclub hebben of over IBM, als IBM dat zou doen, dan denk ik dat de minister van Justitie verbolgen zou zijn. Dat zou eigenlijk niet kunnen voor mij.

Waarom zeg ik dat? Omdat ik het criterium publieke veiligheid gebruik. Eens dat het profiel vaststaat... Als men spreekt over de rechten van de pedofiel zelf is het natuurlijk gemakkelijker als

er een strafproces geweest is, omdat er dan een definitieve veroordeling is geweest. Ik zal een delicaat onderwerp aansnijden, maar hier is gezegd dat de meeste slachtoffers de stap naar Justitie niet durven zetten. Ik kan dat begrijpen, want de publiciteit enzovoort is helemaal niet evident.

Dat is de relatie slachtoffer ten opzichte van de dader. Maar anderzijds, mocht men aan het slachtoffer vragen of men het toch niet ergens kan registreren zonder heel dat gerechtelijk werk te moeten doen, om te vermijden dat de dader misschien een ander kindje zou misbruiken, dan denk ik dat veel van die mensen zouden zeggen dat dat zou kunnen, voor zover hun privacy honderd procent wordt gegarandeerd. Ik denk dat er dus een systeem moet komen. Het is zo dat andere landen, bijvoorbeeld de Verenigde Staten – ik ga dat niet als voorbeeld nemen, want de heer De Waele heeft terecht op een aantal excessen gewezen – ons verwittigen als er iemand komt. Men moet dat dus een beetje vanuit dat oogpunt bekijken.

Olivier Deleuze: Si je comprends bien, mais je ne suis pas sûr d'avoir bien compris, aujourd'hui, dans votre banque de données concernant les pédophiles, vous avez, je suppose, les condamnés en cours d'exécution de peine ou qui ont terminé l'exécution de leur peine; vous avez les faits prescrits où la justice ne peut plus intervenir; enfin, mais je l'ignore, je suppose que vous avez éventuellement les présumés.

Cette banque de données vous permet, si jamais d'autres faits sont portés à votre connaissance, de vérifier des témoins, des personnes et voir si leurs noms se retrouvent dans la banque de données. C'est bien tout ce que vous pouvez faire?

Eric Jacobs: Om duidelijk te zijn, dat is de nationale gegevensbank, waarop iedere politiemann zicht heeft. Als wij een pv openen, wordt er een formulier aangemaakt dat wij "dos" noemen. Die entiteiten worden daarin gezet: wij zijn bezig met een onderzoek op mijnheer X. Er is een uitspraak geweest. De ventilatietermijn in die gegevensbank is normaal gezien tien jaar nu. Stel dat hij op dertig jaar feiten pleegt waarvoor hij veroordeeld wordt, dan blijft dat er tien jaar in. Dan is er natuurlijk nog een hele tijd dat wij in het vage zitten.

Waarom is dat ook belangrijk? Omdat alle politiemannen daar zicht op hebben. Stel dat wij iemand in Brussel hebben die verdacht is van... Wij melden dat aan in de gegevensbank. Als een

politieman in Arlon of in Oostende op dezelfde persoon botst, dan wordt die link gemaakt door de AIK's. Dan kunnen de magistraten in verbinding worden gesteld om te zeggen wie het best is geplaatst om het dossier verder af te wikkelen.

Daar valt natuurlijk een hele categorie volledig buiten: dat zijn alle mensen die het slachtoffer zijn geweest van dergelijke misdrijven en waarbij er geen enkele aangifte is gebeurd. Daar zijn wij natuurlijk volledig in het ongewisse. Het is ook niet altijd mogelijk voor de politie, ook al behoort dat tot onze opdrachten, om overal te gaan zoeken in alle milieus, of er daar mogelijk iets is. Men kan niet alles afdekken. Dat is het antwoord dat ik kan geven.

Er is ook een controlecommissie, een controleorgaan, dat onafhankelijk is, met een magistraat die regelmatig controles doet op die algemene gegevensbank.

Marie-Christine Marghem: En ce qui concerne les libérés conditionnels, vous dites qu'en général, ce type de criminels veut aller jusqu'à la fin de la peine. Mais certains sont libérables conditionnellement et sont donc surveillés par les maisons de justice.

J'aimerais savoir, premièrement, si certains condamnés définitivement sont répertoriés dans cette banque de données, alors qu'ils n'ont pas terminé leur peine; deuxièmement, le degré de collaboration entre la police et les maisons de justice à ce sujet.

Eric Jacobs: De collaboration sur la banque de données, il n'y en a pas: là aussi, c'est une question de secret professionnel. Mais, pour répondre à votre première question: oui, c'est enregistré si le travail a bien été effectué, comme il le faut.

Carina Van Cauter: Nog over die nationale gegevensbank. Veroordeelden worden aangemeld of geregistreerd in de gegevensbank, degenen die bekentenissen hebben afgelegd, maar in die dossiers...

Eric Jacobs:... (*zonder micro*) dat hij u de criteria zal geven of al gegeven heeft. Als u de uiteenzetting van de directeur-generaal terugneemt dan staan daarin de criteria. Ik zal ze even opsommen: convergerende getuigenissen, dus minstens twee, ...

Carina Van Cauter: Ja, voilà.

Eric Jacobs:... degenen die bekend hebben, degenen met een materieel bewijs en degenen die veroordeeld geweest zijn. Dat zijn vier verschillende...

Carina Van Cauter: En dat volstaat?

Eric Jacobs: Dat volstaat. En daarop is een ventilatietermijn van tien jaar.

Carina Van Cauter: En volstaat tien jaar?

Eric Jacobs: Volgens mij niet, want – de cijfers van de heer De Waele zijn duidelijk – wanneer stopt het seksleven? Op welke leeftijd stopt dat? Het is een drang die zij hebben.

Voor mij dus niet. Ik zou liever hebben dat het er tot op het einde in zit. Dat er daar een uitzondering gemaakt wordt, want het is... dat men het weet.

Carina Van Cauter: Ten derde, tuchtrechtelijke overheden zoals bijvoorbeeld de Kerk of een inrichtende macht van een school, vernemen dikwijls via derden of via de media of door het feit dat iemand is aangehouden – al weet men het dan onmiddellijk – dat er een gerechtelijk onderzoek loopt lastens een van hun leerkrachten of priesters. Dat maakt het natuurlijk voor hen moeilijk om preventieve of voorlopige maatregelen te nemen. Denkt u dat het nuttig zou zijn dat, wanneer een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart, de tuchtrechtelijke overheid in kennis wordt gesteld van het onderzoek zodat zij, zeker als wij te maken hebben met beroepen met kinderen, preventieve maatregelen kunnen nemen? Of meent u dat dit niet nodig is?

Eric Jacobs: Mijn onmiddellijke reactie hierop, maar dat is enkel mijn persoonlijke mening, is dat men, zeker in pedofiliezaken, ook rekening moet houden met valse aantijgingen, met een hele geruchtenmolen die ontstaat, ook de problematiek van believers en non-believers. Het geheim van het onderzoek is hier zeker op zijn plaats. Ik zou wel kunnen leven met het feit dat de procureur... Het is hij die dat moet beslissen en niet de politie, tenzij wij een huiszoeking moeten doen op die school. Dat is iets anders natuurlijk. Maar daarbij vind ik persoonlijk dat het moet stoppen.

Ik zal u een voorbeeld geven dat mij gefraspeerd heeft. Dat was een onderzoek van de heer De Waele. Dat was over een meisje dat haar vader aanklaagde en het ging al zover – ze had verwondingen op haar rug – dat er een professor van Leuven zei dat het een schandaal was dat de politie niet optrad. De procureur-generaal had ook

al gezegd dat het een schandaal was dat de politie niet optrad.

Het team van de heer De Waele zei: "Het is toch eigenaardig." En zij hebben een heel weekend een observatie gedaan van de vader. Men had het meisje naar Engeland gestuurd. En de maandag kwam het meisje klacht neerleggen, terwijl zij haar vader het hele weekend niet had gezien.

Met andere woorden, ik vind dat het geheim van het onderzoek kapitaal belangrijk is, want als u al direct gaat inlichten – als ik u goed begrepen heb – over de inhoud om preventieve maatregelen te kunnen nemen, dan gaan wij ook mensen beschimpen die misschien niets misdaan hebben en dat is werkelijk zeer gevaarlijk. Dan zitten wij terug in de X-verhalen en weet ik veel. Dat moet echt vermeden worden. Dat is ook een pleidooi voor meer professionaliteit in die materie en voor gespecialiseerde mensen.

Marie-Christine Marghem: Je voudrais demander à M. Jacobs s'il connaît les directives de la circulaire ministérielle GPI 58 de 2007 ou des circulaires précédentes et ce qu'elles prescrivent en matière d'assistance policière aux victimes, plus particulièrement à l'égard de certaines catégories de victimes vulnérables.

Eric Jacobs: Vous me posez une colle, madame!

Ik ben geen specialist in de pedofilie. Ik denk dat dit eerder een vraag is voor de heer De Waele. Wij worden overstelpt met directieven, in alle domeinen, in alle fenomenen. Ik kan niet alle directieven van ieder fenomeen... Ik excuseer mij daarvoor, maar dat is een gespecialiseerde materie.

La **présidente:** Je vois M. De Waele qui sourit derrière...Monsieur, si vous connaissez la directive dont j'ai déjà oublié les références...GPI 58.

Peter De Waele: Wat was de vraag?

La **présidente:** Qu'y a-t-il dans cette circulaire?

Marie-Christine Marghem: En matière d'assistance aux victimes.

Peter De Waele: Die tekst is mij niet bekend. De omzendbrieven en de...

La **présidente:** Madame Marghem, nous allons demander le texte de cette directive aux autorités. Nous verrons tout à l'heure avec M. Van Thielen.

En attendant, nous allons retenir la question de Mme Marghem et nous allons continuer avec M. Jacobs. M. Van Hecke voulait poser une question particulière.

Stefaan Van Hecke: Ik wil even terugkeren op het voorstel dat u suggereerde, namelijk dat men bijvoorbeeld het paspoort zou kunnen intrekken om te vermijden dat mensen zomaar naar het buitenland zouden kunnen. Op basis van wat zult u dat dan doen? Als er duidelijke uitspraken van veroordelingen zijn, is het niet moeilijk, maar als het gaat over verjaring of over andere gegevens die beschikbaar zijn, dan denk ik dat wij misschien wel met een probleem zitten om zomaar een maatregel op te leggen, want dan gaat men eigenlijk een soort van zwarte lijsten aanleggen van mensen die dan een aantal burgerlijke of een aantal specifieke rechten verliezen.

Eric Jacobs: Dat is juist, maar ik heb ook gezegd dat, als men bepaalde zaken volgt, er daarvoor een administratieve wetgeving moet zijn, die nu niet bestaat. Dat zal het voorwerp uitmaken van een parlementair debat. Ik heb ook gezegd dat er dan met de privacy enige problemen zijn. Er kunnen ook andere oplossingen zijn, bijvoorbeeld minstens een verplichting om het buitenland te verwittigen. Het is een goede paraplu voor de politiemans als die verplichting wettelijk bestaat. Men kan het argument van de privacy ook aanhalen. Als wij uit gewetensnood zouden zeggen dat die man veroordeeld is en dat de zaak afgehandeld is, zullen wij dan het buitenland verwittigen of niet? Als men de privacyregeling doortrekt, dan zou iemand kunnen opwerpen dat men in het buitenland gaat zeggen dat hij een pedofiel is, terwijl hij zijn straf uitgezeten heeft.

Ik denk met andere woorden dat daarover nagedacht moet worden. Ik heb niet gezegd dat het zus of zo moet gebeuren. Er moet goed over nagedacht worden.

Ik geef nog een ander voorbeeld, dat uit een andere sector komt. Het strafrecht is gelimiteerd. Ik geef u het voorbeeld van mevrouw Degauque, die zich in het buitenland liet exploderen. Wij kregen de vraag van mevrouw Onkelinx of wij dat op voorhand wisten. Dat is een terechte vraag van mevrouw Onkelinx. Wij wisten het niet op voorhand, maar wij zitten in die materie bijvoorbeeld met mensen van wie wij weten dat zij naar het buitenland gaan om te vechten. Men kan dat strafrechtelijk bekijken. Kan men dat nog allemaal volgen? Nee, men heeft het niet meer in de hand. Men kan het paspoort niet intrekken. Engeland kan dat wel, Duitsland ook.

Dat geldt misschien niet alleen voor deze materie, maar het gaat hier over preventie. U moet wetgevend inderdaad serieus daarover nadenken, want het gaat allemaal over evenwicht. Ik vind persoonlijk – dat engageert alleen maar mijzelf – dat het systeem zoals het nu bestaat, waarbij wij weten dat er recidive is en waarbij wij niets doen... de twee moeten in balans gelegd worden. Waar het evenwicht ligt, is mijn corebusiness niet.

La présidente: Il appartiendra au parlement de déterminer un équilibre. Veuillez à vos propos tant au sein de cette commission que dans d'autres par rapport à des banques de données ou autre!

Monsieur Jacobs, vous pouvez poursuivre, à moins que vous n'estimiez avoir répondu à l'ensemble des questions.

Chaque parlementaire a-t-il reçu les réponses à ses questions? (*Oui*)

Monsieur Jacobs, vous deviez encore vous exprimer à huis clos.

Une fois de plus, je demande à toute personne extérieure à la commission de quitter la salle en emportant son manteau. Nous reprendrons nos travaux publics une fois que M. Jacobs aura terminé.

La réunion publique de commission est levée à 19.20 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 19.20 uur.